

mentu, in zdaj tudi v severo-nemškem zboru, da tam epozicijo delajo proti vsem sklepom, storjenim na škodo poljskega naroda. Ali mislite, gospôda! da oni za svoj narod pruski ali severo-nemški zbor za pravnoveljavnega in merodavnega s tem pripoznavajo? Niti eno minuto! kajti vem, da si vsak poslanec vsako trenutje misli: Ješče Poljska ni zginiola! Oportuniteta vodi Dance in Poljake v Berlin, kakor je oportuniteta naše poslance 1867. l. na Dunaj vlekla. Vzemimo Ogre. Magjari so najbolj trdno pod Šmerlingom v opoziciji stali, in so rekli, da niti dlake svojih zahtev ne odstopijo. Ali ko je presvitli cesar pod Bachovo vlado 1857. leta Oggersko in Pešto obiskal, prišla je deputacija magnatov s kardinalom Scitovskim na čelu k njemu in je oddala peticijo z zadržajem, da so zadovoljni samo z ustavnim življenjem v obče, in ni bilo čisto nobenega spominka o oggerski ustavi 1848. leta. Vzemimo brošuro barona Eötvösa „Macht- und Existenzbedingungen Oesterreichs“ leta 1858. Tačas je trdil sedanji magjarski minister, da bi Ogrji bili popolnoma zadovoljni, ako vlada le ustavno življenje s centralnim parlamentom za avstrijske narode vpelje. Ako bi vlada takrat bila tako storila, bi danes reči v naši državi vse drugače stale, — al pri nas v Avstriji se ravnamo zmirom po talijanskem pregovoru: „sempre troppo tardi“! Kedar je pa magjarski narod svojo moč ojačil in ugodno priliko spoznal, ravnal se ni več po oportuniteti, temveč je zahteval vse svoje pravice od prve do zadnje po zakonih 1848. leta. Tudi nam je prilika zdaj dana, da zoper magjarsko-nemško supremacijo protestiramo in da začnemo razdirati okvire, v katerih se ta supremacija nahaja, in tem okvirom se pravi: decemberska ustava. (Živa pohvala.)

Da je naša adresa v federalističnem smislu sestavljena, vidi se na prvi hip, ker iz vsakega njenega stavka ta duh veje. Reklo in oporekalo se nam je tolikrat, da, ako se Avstrija osnuje na temelju federalizma, ni mogoče dalje vladati, da mora Avstrija precej razpasti! Al jaz rečem, da ravno federalizem je tista oblika, ktera bode Avstrijo ojačila, ktera bode potem narode zadovoljila. Vsaka zdrava država pa more in sme biti dobro in prav osnovana, kedar se opira na zadovoljstvo narodov.

Letos 4. julija se je slavila pri vseh poslanstvih severne Amerike stoletnica obstanka veličastne transatlantiške republike. Tudi g. Jay, severo-amerikanski poslanec na Dunaji, je dal v to slavo sijajni obed, kterege so se med ostalimi tudi ministri Beust, Potocki, Taaffe in Festetič vdeležili. 4. julija 1770. namreč se je sprejela osnova ustave, katero so izdelali po nalogu: Franklin, Jefferson, John Adams, Sherman in Livingstone, kakor temeljni državni zakon najširjo federativno organizacijo 13 suverênnih držav, česar še dozdej svet videl ni. Na te se oziraje je g. Jay izustil obširno in krasno napitnico, namerjeno na nazoče avstrijske ministre, posebno na Beusta, rekel je: „Pred sprejemom ustavnega načrta peterice se je blagi Jurij Washington ves zdvojen z dvema rokama za glavo prijel in uskliknil: jaz mislim, da skoraj ne bo mogoče le nekoliko let republiko s tako skrajno-federativno organizacijo na nogah vzdržati; to mora vserazpasti! Pa poskusimo! sprejmimo ta načrt, ker prva zapovd nam je: volja ameriškanskega ljudstva; njegova zadovoljnost nam je podlaga vsega daljnega delovanja, Amerikanci niso zaradi ustave, nego ustava je zaradi Amerikancev! Gospôda! je nadaljeval Jay, 13 skoraj suverênnih držav, malo obljudenih, na zemlji od 100.000 □ milj, brez železnic, brez telegrafa, skoraj brez cest v tistih časih! Poglejte, gospôda! dan-

danes to federativno organizacijo! kako je mogočna, kako je imenitna, v svetu merodavna velevlast! Pod Linkolnom in Johnson-om je strašno vojsko 4 leta peljala in sijajno končala, in iz nje izišla kakor novi feniks. Dandanes šteje čez 35 držav na zemljišču od 144.000 □ milj in se razcveta v najlepši pomladanski krasoti, al vse to samo zaradi tega, ker je zidana na federaciji, na zadovoljnosti vsega ljudstva!“

Tako je Jay navdušeno o federaciji govoril, ministri so molče v tla gledali, samo Beust je nekaj nespretnega odgovoril, da bi morali Čehi v reichsrat priti, kakor tam poslanci pojedinih držav v kongres v Washington hodijo. — Skupne zadeve v severni Ameriki so: Vojska, trgovina, mornarstvo in vnanji poslovi. Vprašam visoko hišo: ali ni severo-amerikanska država čvrsta, krepka in impozantna?

Tudi mi imamo iste skupne zadeve, v oktoberski diplomii na tanko naznačene. Slavna gospôda od levece! Ako pravite, da Avstrija ne bi bila potem osigurana, tudi drugače gotovo ne bode nikdar, ker bi jej manjkalo zadovoljstva narodov, po Washington-ovih besedah podlaga vsakega državnega sestava.

Vzemite Bavarsko, Württemberg in celo Nemčijo; te nimajo nič družega skupnega, kakor kralja pruskega, kakor vojskovodjo in zapovednika vse nemške armade. Kdo se bo predrznil trditi, da ni danes Nemčija edina impozantna, prva v celi Evropi?! Ali to stori samo inizključivo ena in edina volja nemškega naroda, zadovoljstvo vseh nemških plemen!

Ravno tako bi bilo v Avstriji, ravno tako bi bila spet mogočna, ako bi enkrat do tega prišlo, da bi bili vsi narodi zadovoljni z ustavo, ktera se vsakemu prilaga, ktera je vsakemu po volji! (Pohvala.)

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko lepoznanstvo.

Iz zbirke za naše rojake vojake.

5.

Hrepenenje po dômu.

Oj, zvezde vé zlaté,
Oj, zvezde ve ljubé,
Ko vaša luč z nebá
Prijazno mi migljá,
Se v srci oživí
Spomín na lepe dní,
Ki kdaj mi tekli so
V domovji tak mirno!

Domá se veselil,
Domá sem srečen bil,
A tukaj mi srcé
Od sreče malo vé,
Med tujci tuj živím,
Po domu hrepením,
Ko dete hrepení
Po ljubi materi!

Pa to minilo je,
To zginilo je vse, —
Pustiti mladolet
Sem moral kranjski svet,
Na tujem dosti dni
Že kranjski sin živí,
In kdo ve, če še kdaj
V svoj rojstni pride kraj?

Oj, da saj enkrat le
Bi dom svoj videl še!
Enkrat še staršev jaz
Da gledal bi obraz!
Mojé drobnó srcé
Želí od dné do dné:
Bog daj, da kmalu spet
Na kranjski pridem svet!

Jos. Cimperman.

Mnogovrstne novice.

* Iz našega cesarstva se je v tuje dežele prodalo v prvih sedmih mesecih letošnjega leta 50.194 goved, 19.535 telet, 151.045 ovác in kóz in 187.101 prešičev.

* Trgatev na Oggerskem se je slabo obnesla; veliko manj vina so pridelali, kakor so pričakovali, pa tudi dobro ni; posebno črna vina so se pokazila.

*